

POLSKA

NIEMCY

EUROPA

*Czasopismo
Instytutu
Zachodniego
w Poznaniu*

**Projekty rozbrojeniowe USA
1918 - 1939**

**Pakt Wschodni a stosunki
polsko-brytyjskie**

Opcja ludności niemieckiej

Odszkodowania wojenne od Niemiec

**Niemcy w Wielkopolsce przed wrześ-
niem 1939**

Zaburzenia kowieńskie w lutym 1920

Johann Chrystian Metzsig

**Tadeusz Mazowiecki w kole poselskim
„Znak”**

**R. von Weizsäcker i F. Mitterrand
doktorami honoris causa**

Oceny i omówienia

1994

1

Przegląd Zachodni, nr 1, 1994

(270)

PL ISSN 0033-2437

**PRZEGLĄD
ZACHODNI**

Instytut Zachodni

PRZEGLĄD ZACHODNI

KWARTALNIK

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

<i>Andrzej M. Brzeziński</i> , Projekty rozbrojeniowe Stanów Zjednoczonych w dwudziestoleciu międzywojennym	1
<i>Marek Baumgart</i> , Zagadnienie Paktu Wschodniego w stosunkach polsko-brytyjskich w 1934 roku	15
<i>Marek Stażewski</i> , Opcja ludności niemieckiej w Wielkopolsce i na Pomorzu w latach dwudziestych	32

MATERIAŁY

<i>Tadeusz P. Rutkowski</i> , Odszkodowania wojenne od Niemiec. Prace Rządu RP na emigracji i podziemia w kraju 1939-1945	57
<i>Dariusz Matelski</i> , Niemcy w Wielkopolsce w miesiącach poprzedzających wybuch II wojny światowej	77
<i>Tomasz Pałuszyński</i> , Zaburzenia kowieńskie w lutym 1920 roku w świetle dokumentów dyplomacji polskiej	101
<i>Władysław Korcz</i> , Johann Chrystian Metzig (1804-1868)	114
<i>Natalia Jackowska</i> , Tadeusz Mazowiecki w kole poselskim „Znak” 1961-1972	123

PRZEGLĄDY I KOMENTARZE

<i>Lech Janicki</i> , Prezydent RFN Richard von Weizsäcker i prezydent Francji François Mitterrand doktorami honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego	143
--	-----

OCENY I OMÓWIENIA

<i>Andrzej M. Brzeziński</i> , Zagadnienie bezpieczeństwa zbiorowego w Europie w polityce zagranicznej Francji (1919-1939) (omów. <i>S. Sierpowski</i>)	147
Deutschland in Europa. Ein historischer Rückblick (omów. <i>C. Łuczak</i>)	150
<i>Aleksandra Kosicka-Pajewska</i> , Polska między Rosją a Niemcami. Koncepcje polityczne Adolfa Bocheńskiego (omów. <i>J. Kozeński</i>)	152
<i>Marek Waldenberg</i> , Kwestie narodowe w Europie Środkowo-Wschodniej. Dzieje, idee (omów. <i>D. Matelski</i>)	154
Polonia w Europie. Pod. red. <i>B. Szydłowskiej-Cegłowej</i> (omów. <i>T. S. Wróblewski</i>)	157
<i>Roman Taborski</i> , Polacy w Wiedniu (omów. <i>W. Łazuga</i>)	159
<i>Piotr Greiner</i> , Ryszard Kaczmarek, Leksykon organizacji niemieckich w województwie Śląskim w latach 1922-1939 (omów. <i>M. Wanatowicz</i>)	160

Wiesław Bokajło, Proces narodowej transformacji Dolnoślązaków do początków XX wieku (omów. <i>M. Czaplński, M. Goliński</i>)	163
Krzysztof Komorowski, Konspiracja pomorska 1939-1947. Leksykon (omów. <i>P. Mickiewicz</i>)	166
Edmund Jan Osmańczyk 1913-1989. Materiały sesji naukowej zorganizowanej w pierwszą rocznicę śmierci (Opole 16 listopada 1990). Pod red. M. Masnyka (omów. <i>M. Maciejewski</i>)	167

Noty

Raul Hilberg, Täter, Opfer, Zuschauer. Die Vernichtung der Juden 1933-1945 (omów. <i>S. Żerko</i>)	169
Stosunki polsko-czesko-słowackie w latach 1918-1945. Pod. red. E. Orloff (omów. <i>T. S. Wróblewski</i>)	170
„Slovak Studies”, Vol. XXVIII-XXIX (1988-1989) (omów. <i>T. S. Wróblewski</i>).	171
Piotr Łossowski, Stosunki polsko-estońskie 1918-1939 (omów. <i>A. Czubiński</i>)	172

Z KRONIKI NAUKOWEJ

<i>Stanisław Sierpowski</i> , Ogólnopolska konferencja historyków na temat 17 września 1939 roku	173
<i>Hubert Orłowski</i> , Jürgen Habermas w Poznaniu	175
<i>Bogdan Koszel</i> , Utracona ojczyzna. Przymusowe wysiedlenia, deportacje i przesiedlenia jako wspólne doświadczenie	176

RADA REDAKCYJNA

Jan Barcz, Lech Janicki, Jerzy Kozeński, Andrzej Kwilecki, Gerard Labuda, Czesław Łuczak, Henryk Olszewski, Hubert Orłowski, Tomasz Schramm, Tomasz Szarota, Lech Trzeciakowski, Wacław Wilczyński, Marian Wojciechowski, Anna Wolff-Powęska (przewodnicząca), Tadeusz S. Wróblewski

KOLEGIUM REDAKCYJNE

Redaktor naczelny: Hanka Dmochowska
 Członkowie: Piotr Kalka, Bogdan Koszel, Stanisław Lisecki
 Sekretarz redakcji: Romualda Zwierzycka

Redaktor: Ewa Kozłowska

Wydanie publikacji dofinansowane przez Komitet Badań Naukowych

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo skracania i adiustacji tekstów

WYDAWCA: INSTYTUT ZACHODNI, INSTYTUT NAUKOWO-BADAWCZY
 POZNAŃ, STARY RYNEK 78/79

Nakład 900 egz. Objętość ark. wyd. 15, ark. druk. 12,25. Papier druk. sat. kl. III, 80g, 70 × 100.
 Oddano do składu w marcu 1994 r. Podpisano do druku w czerwcu 1994 r. Druk ukończono w lipcu 1994 r. Zam. nr 148/8.

POZNAŃSKA DRUKARNIA NAUKOWA - POZNAŃ, UL. HEWELIUSZA 40

INHALT

- Andrzej M. Brzeziński*, Abrüstungsentwürfe der Vereinigten Staaten
- Marek Baumgart*, Ostpakt-Problem in den polnisch-britischen Beziehungen im Jahre 1934
- Marek Stażewski*, Option der deutschen Nation in Großpolen und in Pommern in den 20er Jahren
- Tadeusz P. Rutkowski*, Deutschlands Kriegsentschädigungen. Die Arbeit der RP-Regierung in der Emigration und des Untergrundes im Lande 1939-1945
- Dariusz Matelski*, Deutsche in Großpolen in den Vorkriegsmonaten
- Tomasz Paluszyński*, Kownoer Störungen im Februar 1920 im Lichte der Dokumente der polnischen Diplomatie
- Władysław Korcz*, Johann Chrystian Metzsig (1804-1868)
- Natalia Jackowska*, Tadeusz Mazowiecki im parlamentarischen Kreis „Znak” 1961-1972
- Lech Janicki*, Doctor honoris causa der Danziger Universität für den Präsidenten der BRD
Richard von Weizsäcker und Frankreichs François Mitterrand

CONTENTS

- Andrzej M. Brzeziński*, The USA Disarmament Projects between the Wars
- Marek Baumgart*, The Problem of the Eastern Pact in Polish-English Relationships in 1934
- Marek Stażewski*, The Option of German Population in Great Poland and Pomerania in 1920s
- Tadeusz P. Rutkowski*, German's Reparations. Works of the RP Government in Exile and of the Underground in Poland 1939-1945
- Dariusz Matelski*, Germans in Great Poland in Last Months before the Outbreak of the World War II
- Tomasz Paluszyński*, Disturbances in Kowno in February 1920 in the Light of Polish Diplomacy Documents
- Władysław Korcz*, Johann Chrystian Metzsig (1804-1868)
- Natalia Jackowska*, Tadeusz Mazowiecki in the Envoy's Club „Znak” 1961-1972
- Lech Janicki*, GFR President Richard von Weizsäcker and France President François Mitterrand
– Honoris Causa Doctors at Gdańsk University